JULIANE KOKOTT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2021. március 25.[1]

C-22/20. sz. ügy

Európai Bizottság
kontra
Svéd Királyság

(Szennyvízkezelő telepek)

„Tagállami kötelezettségszegés – 91/271/EGK irányelv – Települési szennyvíz kezelése – A szennyvíz másodlagos kezelése – Az érzékeny területekre történő kibocsátások szigorúbb kezelése – Lojális együttműködés – Információk benyújtása”

I. Bevezetés

1. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelvvel[2] az Unió arra kötelezi a tagállamokat, hogy a bizonyos nagyságrendű települések esetén meghatározott tisztítóteljesítményű szennyvíztisztító telepeket létesítsenek és üzemeltessenek. A jelen eljárásban a Bizottság azt rója Svédország terhére, hogy bizonyos agglomerációkban megszegte ezt a kötelezettséget.

2. E tekintetben először azt kell tisztázni, hogy egy, az irányelvben a magas hegyi területekre vonatkozóan megállapított kivételt a hasonló környezeti feltételek miatt a távoli északi területekre is alkalmazni kell-e. A felek között másodszor az vitás, hogy a szennyvíztisztító telep teljesítményét mely mérési adatok alapján kell meghatározni. Harmadszor a Bizottság azt kifogásolja, hogy Svédország nem nyújtott be bizonyos mérési adatokat, amelyek a védekezésként hivatkozott egyik jogalap, nevezetesen az úgynevezett természetes nitrogéncsökkenés értékeléséhez szükségesek.

[1] Eredeti nyelv: német.

[2] A 2013. december 17-i 2013/64/EU tanácsi irányelvvel (HL 2013. L 353., 8. o.) módosított, a települési szennyvíz kezeléséről szóló, 1991. május 21-i 91/271/EGK tanácsi irányelv (HL 1991. L 135., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 26. o.) alkalmazandó.

II. Jogi háttér

3. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke a szennyvíz úgynevezett másodlagos kezelését írja elő:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a gyűjtőrendszerekbe vezetett szennyvizet vízbe történő kibocsátás előtt másodlagos kezelésnek vagy egy ezzel egyenértékű kezelésnek vessék alá, az alábbiak szerint:

– legkésőbb 2000. december 31-ig a 15 000 lakosegyenértéknél nagyobb agglomerációk minden kibocsátott szennyvizét,

– legkésőbb 2005. december 31-ig a 10 000 és 15 000 lakosegyenérték közötti agglomerációk minden kibocsátott szennyvizét,

– legkésőbb 2005. december 31-ig a 2000 és 10 000 lakosegyenérték közötti agglomerációk édesvízbe és a torkolatokba kibocsátott szennyvizét.

(1a) […]

(2) A magas hegyi régiókban (tengerszint feletti 1500 m felett) lévő vizekbe bocsátott települési szennyvizeket, mivel itt az alacsony hőmérséklet miatt nehéz hatékony biológiai kezelést alkalmazni, az (1) bekezdésben előírtnál kevésbé szigorú követelményeket kielégítő kezelésnek lehet alávetni feltéve, hogy részletes vizsgálatok azt mutatják, hogy az ilyen kibocsátások nem hatnak károsan a környezetre.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben leírt települési szennyvíztisztító telepekről kibocsátott víznek ki kell elégítenie az I. melléklet B szakaszának [helyesen: B. pontjának] vonatkozó követelményeit. […]”

4. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 5. cikke a különösen érzékeny területekre történő kibocsátásra vonatkozó különös követelményeket határoz meg:

„(1) A (2) bekezdés érdekében a tagállamok 1993. december 31-ig kijelölik az érzékeny területeket, a II. mellékletben megállapított kritériumoknak megfelelően.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a gyűjtőrendszerekbe vezetett települési szennyvizet érzékeny területekre való kibocsátásuk előtt a 4. cikkben leírtnál szigorúbb követelményeket kielégítő tisztításnak vessék alá, legkésőbb 1998. december 31-ig, a 10 000 LE-nél nagyobb agglomerációk minden kibocsátott vize esetében.

(2a) […]

(3) A (2) bekezdésben leírt települési szennyvíztisztító telepek kibocsátásának meg kell felelnie az I. melléklet B. szakasza [helyesen: B. pontja] vonatkozó követelményeinek. […]”

5. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 10. cikke a helyi éghajlatra vonatkozik:

„A tagállamok biztosítják, hogy a 4., 5., 6. és 7. cikk követelményeinek kielégítése érdekében épített települési szennyvíztisztító telepek úgy legyenek megtervezve, megépítve, működtetve és

karbantartva, hogy minden normálisnak tekinthető helyi időjárási helyzetben megfelelő teljesítményt biztosítsanak. A telepek tervezésekor figyelembe kell venni a terhelés évszakoktól függő változásait."

6. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 15. cikke (1) bekezdésének első francia bekezdése értelmében az eljárásra jogosult hatóságok, illetve az erre felhatalmazott testületek folyamatosan ellenőrzik a települési szennyvíztisztító telepek kibocsátásait az I. melléklet B szakaszában [helyesen: B. pontjában] foglalt követelmények betartásának ellenőrzése érdekében, az I. melléklet D szakaszában [helyesen: D. pontjában] megállapított ellenőrzési eljárásoknak megfelelően.

7. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv I. melléklete B. pontjának („Kibocsátás a települési szennyvíztisztító telepekről a befogadó vizekbe") 2. alpontja az alábbiakat írja elő:

„A települési szennyvíztisztító telepekről kibocsátott, a 4. és 5. cikknek megfelelően kezelt szennyvizeknek ki kell elégíteniük az 1. táblázat követelményeit."

8. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv I. mellékletének 1. táblázata „Az irányelv 4. és 5. cikkének hatálya alá eső települési szennyvíztisztító telepek kibocsátásaira vonatkozó követelmények" címet viseli, és a következőket tartalmazza:

„Paraméterek	Koncentráció	A csökkenés minimális százaléka […]	[…]
Biokémiai oxigénigény (BOI_5, 20 °C-on) nitrifikáció nélkül […]	25 mg/l O_2	70–90 A 4. cikk (2) bekezdése es[e]tében 40	[…]
Kémiai oxigénigény (KOI)	125 mg/l O_2	75	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]"

9. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv I. melléklete B. pontjának 3. alpontja szerint a „települési szennyvíztisztító telepek […] érzékeny területekre történő kibocsátásainak ezenfelül ki kell elégíteniük a 2. táblázat követelményeit is."

10. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv I. mellékletének 2. táblázata különösen a nitrogén csökkentését szabályozza:

„A települési szennyvíztisztító telepeknek a II. melléklet A. szakaszának a) pontjában [helyesen: A. pontjának a) alpontjában] megjelölt eutrofizációra hajlamos érzékeny területre történő kibocsátásaira vonatkozó követelmények. A helyi sajátosságoktól függően egyik vagy mindkét paraméter alkalmazható. Vagy a koncentrációra vagy a százalékos csökkenésre vonatkozó értékeket kell alkalmazni."

„Paraméterek	Koncentráció	A csökkenés minimális százaléka […]	[…]
[…]	[…]	[…]	[…]
Teljes nitrogén tartalom […]	15 mg/l (10 000–100 000 LE) […]	70–80	[…]
	10 mg/l (100 000 LE felett.) […]		[…]"

11. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv I. mellékletének D. pontja részletezi az ellenőrzésre és az eredmények kiértékelésére szolgáló referencia-módszereket. A 3. alpont rögzíti, hogy az éves minimális mintavételszámot a tisztítótelep méretétől függően kell meghatározni és az év során rendszeres időközönként kell a mintákat venni. A 2000–9999 LE kapacitású tisztítótelepek esetén az első év során legalább tizenkét mintát kell venni. A következő években négy mintát kell venni, ha az első év során gyűjtött minták megfelelnek az irányelvnek. Ha a négy közül egy minta nem megfelelő, a következő évben tizenkét mintát kell venni. A 10 000–49 000 LE kapacitású tisztítótelepek esetén legalább tizenkét mintát kell venni.

12. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv I. melléklete D. pontjának 4. alpontja a különböző mérési eredmények és határértékek közötti viszonyt szabályozza:

„A kezelt szennyvíz akkor felel meg a vonatkozó paramétereknek, ha minden egyedileg megvizsgált paraméterre vonatkozóan a vízminták azt mutatják, hogy az kielégíti a vonatkozó paraméter-határértékeket az alábbiak szerint:

a) Az 1. táblázatban […] meghatározott paraméterek esetében a 3. táblázatban van megadva az 1. táblázatban […] koncentrációban és/vagy százalékos csökkenésben kifejezett követelményeket ki nem elégítő minták maximálisan megengedhető száma;

b) az 1. táblázatban koncentrációban kifejezett paraméterek esetében a normális üzemi körülmények között vett nem megfelelő minták eltérése nem lehet 100%-nál nagyobb a paraméter-határértéktől. […]

c) a 2. táblázatban megadott paraméterek tekintetében a minták éves átlaga minden egyes paraméterre feleljen meg a vonatkozó paraméter-határértéknek."

13. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv I. mellékletének 3. táblázata a minták számát és a 4. cikk szerinti határértékektől való megengedett eltéréseket szabályozza.

Éves mintavételek száma	A nem megfelelő minták maximálisan megengedett száma
4–7	1
8–16	2
17–28	3
29–40	4
41–53	5
54–67	6
[…]	[…]

III. A pert megelőző eljárás és a kérelmek

14. A Bizottság 2010-ben, 2014-ben és 2017-ben felszólította Svédországot, hogy nyilatkozzon a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv alkalmazásáról. Ennek alapján 2018. november 8-án indokolással ellátott véleményt intézett Svédországhoz, amelyben felszólította a tagállamot, hogy két hónapon belül, vagyis 2019. január 8-ig orvosolja a kifogásokat.

15. Mivel a Bizottság nem volt elégedett Svédország válaszaival, megindította a jelen kereset, és kéri, hogy a Bíróság:

– állapítsa meg, hogy a Svéd Királyság – mivel nem közölte a Bizottsággal azokat az információkat, amelyek szükségesek azon állítások helytállóságának az értékeléséhez, amelyek szerint Habo és Töreboda agglomerációk megfelelnek a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv követelményeinek – nem teljesítette az EUSZ 4. cikk (3) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;

– állapítsa meg, hogy a Svéd Királyság – mivel nem biztosította, hogy a Lycksele, Malå, Mockfjärd, Pajala, Robertsfors és Tänndalen agglomerációkból származó települési szennyvizet a kibocsátás előtt a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv követelményeinek megfelelően másodlagos kezelésnek vagy egy ezzel egyenértékű kezelésnek vessék alá – nem teljesítette az említett irányelv 10. és 15. cikkével összefüggésben értelmezett 4. cikkéből eredő kötelezettségeit;

– állapítsa meg, hogy a Svéd Királyság – mivel nem biztosította, hogy a Borås, Skoghall, Habo és Töreboda agglomerációkból származó települési szennyvizet a kibocsátás előtt a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkében leírtnál szigorúbb követelményeket kielégítő tisztításnak vessék alá ezen irányelv követelményeinek megfelelően – nem teljesítette az említett irányelv 10. és 15. cikkével összefüggésben értelmezett 5. cikkéből eredő kötelezettségeit;

– a Svéd Királyságot kötelezze a költségek viselésére.

16. A Svéd Királyság elismeri, hogy Lycksele, Pajala és Malå agglomerációk szennyvíztisztító telepei nem felelnek meg a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke szerinti követelményeknek, és kéri, hogy a Bíróság:

– a keresetet az ezt meghaladó részében utasítsa el, és

– az Európai Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

17. Az eljárás résztvevői írásban fejtették ki álláspontjukat.

IV. A jogkérdésről

18. A kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv szerinti két kötelezettség, nevezetesen a 4. cikk szerinti másodlagos kezelés (lásd erről az A. szakaszt) és az 5. cikk szerinti szigorúbb tisztítás (lásd erről a B. szakaszt) összesen tíz svéd agglomerációban történő teljesítésére vonatkozik. Ezen túlmenően a Bizottság azt állítja, hogy Svédország nem működött vele együtt jóhiszeműen, mivel bizonyos információkat nem nyújtott be (lásd erről a C. szakaszt).

A. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke – a szennyvíz másodlagos kezelése

19. A Bizottság hat agglomeráció, Lycksele, Malå, Pajala, Mockfjärd, Robertsfors és Tänndalen vonatkozásában a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4., 10. és 15. cikkének megsértését kifogásolja.

20. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke (1) bekezdésének második francia bekezdése szerint a tagállamok biztosítják, hogy a 10 000 és 15 000 lakosegyenérték (LE) közötti agglomerációkban a gyűjtőrendszerekbe vezetett szennyvizet másodlagos kezelésnek vagy egy ezzel egyenértékű kezelésnek vessék alá a vízbe történő kibocsátás előtt. Ez a kötelezettség a jelen eljárásban Lycksele agglomerációt érinti. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke (1) bekezdése harmadik francia bekezdése szerint ugyanez a kötelezettség vonatkozik a 2000 és 10 000 LE közötti agglomerációk édesvízbe és a torkolatokba kibocsátott szennyvizére. A jelen ügyben ez Malå, Mockfjärd, Pajala, Robertsfors és Tänndalen agglomerációt érinti.

21. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének (3) bekezdése a szennyvíztisztítással szemben támasztott követelmények pontosítása érdekében az I. melléklet B. pontjára, annak 2. alpontja pedig az I. melléklet 1. táblázatára hivatkozik. E táblázatból kitűnik, hogy az irányelv 4. és 5. cikkének hatálya alá eső települési szennyvíztisztító telepek kibocsátásainak „biokémiai oxigénigénye” legfeljebb 25 mg/l oxigént tehet ki, vagy azt az e telepek befolyásának terheltségéhez képest legalább 70%-kal csökkenteni kell, valamint hogy e telepek „kémiai oxigénigénye” nem haladhatja meg a 125 mg/l oxigént, vagy azt a telepek befolyásának terheltségéhez képest 75%-kal csökkenteni kell. [3]

[3] Lásd: a Bizottság szolgálatainak „Evaluation of the Council Directive 91/271/EEC of 21 May 1991, concerning urban waste-water treatment” című munkadokumentuma, SWD(2019) 700 final, 3. o., a „Biochemical oxygen demand” és a „Chemical oxygen demand” részek.

22. A Bizottság a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4., 10. és 15. cikkéhez kapcsolódó kereseti kérelmében ugyan nem említi Töreboda agglomerációt, az 5., 10. és 15. cikkhez kapcsolódó kereseti kérelemmel összefüggésben azonban ott is túlzott biokémiai oxigénigényt kifogásol. Az I. melléklet 1. táblázata szerinti vonatkozó követelmények az I. melléklet B. pontjának 2. alpontja szerint az 5. cikk alapján is alkalmazandóak. A tematikus közelség miatt ezt az érvet a jelen A. szakaszban fogom vizsgálni.

23. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 10. cikke szerint a tagállamok biztosítják, hogy a 4. cikk követelményeinek kielégítése érdekében épített települési szennyvíztisztító telepek úgy legyenek megtervezve, megépítve, működtetve és karbantartva, hogy minden normálisnak tekinthető helyi időjárási helyzetben megfelelő teljesítményt biztosítsanak.

24. Végül, a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 15. cikke (1) bekezdésének első francia bekezdése és I. mellékletének D. pontja szabályozza az ellenőrzési eljárásokat. Az I. melléklet D. pontjának 3. alpontja a 10 000 és 49 999 LE közötti agglomerációk, vagyis a jelen ügyben Lycksele és Töreboda agglomerációk esetében tizenkét mintavételt ír elő. A 2000 és 9999 LE közötti agglomerációk, vagyis a fennmaradó öt agglomeráció esetében a szennyvíztisztító telep működésének első évében legalább tizenkét mintavételről van szó. A későbbi években elég négy mintavétel, kivéve ha az előző évben vett egyik minta nem felelt meg a követelményeknek. Ebben az esetben tizenkét mintát kell venni. A mintákat minden esetben rendszeres időközönként kell venni. Az I. melléklet 3. táblázata ezenkívül a mintavételek számától függően meghatározza, hogy hány minta térhet el a határértékektől.

1. Lycksele, Malå és Pajala agglomerációk – nem vitatott kötelezettségszegések

25. Az eljárásban részt vevő felek egyetértenek abban, hogy a Lycksele, Malå és Pajala agglomerációk szennyvíztisztító telepeiről kibocsátott víz kémiai oxigénigénye meghaladja a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének (3) bekezdése és I. mellékletének B. pontja alapján megengedett mértéket. Ez Lycksele agglomeráció esetében a biokémiai oxigénigény tekintetében is megállapítható.

26. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke szerinti tisztítóteljesítményt érintő e kötelezettségszegésekkel szükségképpen együtt jár a 10. cikke megsértése, mivel ezeket a szennyvíztisztító telepeket nyilvánvalóan nem úgy tervezték és építették meg, működtették és tartották karban, hogy minden normálisnak tekinthető helyi időjárási helyzetben megfelelő teljesítményt biztosítsanak, vagyis megfeleljenek a 4. cikk követelményeinek.

27. Következésképpen a Bizottság keresete e tekintetben megalapozottnak tekintendő.

28. A Bizottság ezzel szemben nem bizonyította, hogy ezekben az agglomerációkban a szennyvízből történő mintavétel összeegyeztethetetlen volt a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 15. cikkével. Ezért a kereset e tekintetben megalapozatlan.

2. Malå és Pajala agglomerációk – biokémiai oxigénigény

29. Az is megállapítást nyert, hogy a Malå és Pajala agglomerációk szennyvíztisztító telepeiről kibocsátott víz biokémiai oxigénigénye meghaladja a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének (3) bekezdése és I. mellékletének B. pontja szerinti értékeket, vagyis a szennyvíztisztító telep tisztítóteljesítménye túl alacsony.

a) A magas hegyi területekkel azonos kezelés

30. Svédország ugyanakkor ennek igazolása érdekében a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének (2) bekezdésére hivatkozik. Eszerint a magas hegyi régiókban (tengerszint feletti 1500 méter felett) lévő vizekbe bocsátott települési szennyvizeket, mivel itt az alacsony hőmérséklet miatt nehéz hatékony biológiai kezelést alkalmazni, az (1) bekezdésben előírtnál kevésbé szigorú követelményeket kielégítő kezelésnek lehet alávetni, feltéve hogy részletes vizsgálatok azt mutatják, hogy az ilyen kibocsátások nem hatnak károsan a környezetre.

31. Malå és Pajala agglomeráció ugyan nem magas hegyi régióban található, Svédország azonban kifejti – és a Bizottság nem is vitatta –, hogy az éghajlati viszonyok az ország ezen északi régiójában hasonlóképpen megnehezítik a szennyvíz hatékony biológiai kezelését, mint az Unió más területeinek magas hegyi régióiban. Svédország ebből azt a következtetést vonja le, hogy a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének (2) bekezdése az említett agglomerációkra is alkalmazható.

32. Svédország álláspontjával ellentétben ezt az eredményt nem lehet a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke (2) bekezdésének értelmezése útján elérni, mivel e rendelkezés valamennyi nyelvi változatban egyértelműen a pontosan körülhatárolt, tengerszint feletti 1500 méter feletti magas hegyi régiókra korlátozódik. A svéd álláspont ezért valójában a 4. cikk (2) bekezdésében szereplő földrajzi feltételek teljes figyelmen kívül hagyására irányul. Mindenütt, ahol az alacsony hőmérséklet miatt nehéz hatékony biológiai szennyvízkezelést alkalmazni, meg kellene engedi a kevésbé hatékony kezelést feltéve, hogy részletes vizsgálatok azt mutatják, hogy az ilyen kibocsátások nem hatnak károsan a környezetre. Svédország tehát *contra legem* értelmezést kér, és így hallgatólagosan a magas hegyi területek előfeltétele tekintetében a 4. cikk (2) bekezdésének részleges érvénytelenségére vonatkozó kifogást támaszt. [4]

33. Bár magasabb szintű jog szól e kifogás mellett (erről lásd a b) részt), a tagállamok kötelezettségszegési eljárásban ilyen érvekkel nem kérdőjelezhetik meg a másodlagos jog érvényességét (erről lásd a c) részt).

b) Magasabb szintű jog

34. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke (2) bekezdésének magas hegyi régiókra történő korlátozása ellentétes lehet magasabb szintű jogforrásokkal. Így az Unió az EUSZ 4. cikk (2) bekezdésének első mondata szerint tiszteletben tartja a tagállamoknak a Szerződések előtti egyenlőségét. Ezenkívül az EUMSZ 191. cikk (3) bekezdésének második francia bekezdéséből következik, hogy az Unió környezetpolitikája kidolgozása során figyelembe veszi az Unió különböző régióinak környezeti feltételeit.

35. A Bíróság ugyan még nem pontosította, hogy hogyan kell értelmezni a tagállamok egyenlőségét, azonban abból kell kiindulni, hogy az egyenlő bánásmód elvére vonatkozó ítélkezési gyakorlat a tagállamok vonatkozásában is érvényesül. Eszerint az összehasonlítható helyzetek nem kezelhetők eltérően, és az eltérő helyzetek nem kezelhetők ugyanúgy, hacsak az ilyen bánásmód objektíven nem igazolható. [5]

[4] Lásd: 2020. október 1-jei Entoma ítélet (C-526/19, EU:C:2020:769, 43. pont); 2020. december 17-i De Masi és Varoufakis kontra EKB ítélet (C-342/19 P, EU:C:2020:1035, 35. és 36. pont).

[5] 1977. október 19-i Ruckdeschel és társai ítélet (117/76 és 16/77, EU:C:1977:160, 7. pont); 2007. május 3-i Advocaten voor de Wereld ítélet (C-303/05, EU:C:2007:261, 56. pont); 2011. május 12-i Luxemburg kontra Parlament és Tanács ítélet (C-176/09, EU:C:2011:290, 31. pont); 2020. december 8-i Lengyelország kontra Parlament és Tanács ítélet (C-626/18, EU:C:2020:1000, 93. pont).

36. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének (2) bekezdése szerinti kivételnek a kifejezetten megjelölt, magas hegyi területekre történő korlátozása a tagállamok ezen elvekkel összeegyeztethetetlen eltérő kezelését eredményezheti. Bizonyos tagállamokban található területek mentesülnének a követelmények alól, más tagállamokban található területek azonban nem, noha a figyelembe veendő környezeti feltételek mindkét esetben az e követelmények teljesítését érintő hasonló nehézségeket okoznak, és az eltérés előfeltétele a káros környezeti hatások hiánya.

37. E tekintetben nem szükséges vizsgálni, hogy az uniós jog hatálya alá tartozó magánszemélyek, vállalkozások vagy nem kormányzati szervezetek ilyen esetekben hivatkozhatnak-e az államok egyenlőségére vagy az egyenlő bánásmód elvére.

c) A tagállamok kifogásairól

38. Egy tagállam mindenesetre a megsemmisítés iránti keresetre vonatkozó keresetindítási határidő lejártát követően nem kérdőjelezheti meg az uniós jogalkotó által elfogadott és a tagállam tekintetében hatályba lépett valamely jogi aktus jogszerűségét. Ezért a tagállam az állandó ítélkezési gyakorlat szerint nem védekezhet eredményesen az irányelv jogellenességével az ezen irányelv megsértése miatti kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset során.[6] Egyébiránt ugyanezen okok miatt a Bizottság sem indíthat kötelezettségszegési eljárást az elsődleges jog megsértése miatt, ha a tagállami intézkedések meg nem támadott másodlagos jognak felelnek meg.[7] Egyéb felek sem hivatkozhatnak járulékosan valamely uniós jogi intézkedés érvénytelenségére, amennyiben minden kétséget kizáróan jogosultak lettek volna közvetlen kereset útján kérni annak megsemmisítését.[8]

39. A Bíróság ezt az ítélkezési gyakorlatot a Szerződések jogvédelmi rendszerére és különösen a keresetindítási határidő jogbiztonság teremtésére irányuló funkciójára alapítja. A tagállamok és a Bizottság érvelésének korlátozását azonban az is indokolja, hogy a tagállamok döntő mértékben részt vesznek az uniós jog kialakításában és az EUMSZ 263. cikk (2) bekezdése alapján privilegizált helyzetben vannak a felülvizsgálatát illetően.

6 1992. október 27-i Bizottság kontra Németország ítélet (C-74/91, EU:C:1992:409, 10. pont); 2006. július 6-i Bizottság kontra Portugália ítélet (C-53/05, EU:C:2006:448, 30. pont); 2010. július 29-i Bizottság kontra Ausztria ítélet (C-189/09, nem tették közzé, EU:C:2010:455, 15. pont).

7 2004. október 5-i Bizottság kontra Görögország ítélet (C-475/01, EU:C:2004:585, 17. és azt követő pontok).

8 1994. március 9-i TWD Textilwerke Deggendorf ítélet (C-188/92, EU:C:1994:90, 17. pont); 2018. július 25-i Georgsmarienhütte és társai ítélet (C-135/16, EU:C:2018:582, 17. pont).

40. Ezért a tagállamok felelőssége, hogy az államok egyenlőségének sérelmét már a jogalkotási eljárásban megakadályozzák, vagy közvetlenül azt követően a Bíróság előtt megtámadják. Ha erre nem kerül sor, úgy az Unió jogvédelmi rendszerével ellentétes, hogy a Bíróság a tagállamok uniós jogi kötelezettségeit később kötelezettségszegési eljárásban a szöveget szétfeszítő értelmezés útján a tagállamok javára korrigálja.

41. Svédország ugyan nem vett részt a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv elfogadására irányuló jogalkotási eljárásban, hanem csak később csatlakozott az Unióhoz. Csatlakozásával azonban Svédország kifejezetten elfogadta a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelvet, annak 4. cikke (2) bekezdését is beleértve, és nem lépett fel annak érdekében, hogy a szabályozást hozzáigazítsák a távoli északi területeken fennálló környezeti feltételekhez.[9] Azt, hogy az ilyen kiigazításokra volt lehetőség, például a hód *(Castor fiber)* és a farkas *(Canis lupus)* élőhelyvédelmi irányelv szerinti védelme alóli területi kivételek mutatják.[10]

42. Noha ezért nincs ilyen hozzáigazítás, Svédország ezenkívül a Tanács tagjaként még mindig felléphet annak elérése érdekében. A Bizottsággal történő informális kapcsolatfelvétel[11] mellett Svédország törekedhet különösen arra, hogy a Tanács az EUMSZ 241. cikk alapján kérje fel a Bizottságot a szükségesnek tartott vizsgálatok elvégzésére és megfelelő javaslatok beterjesztésére.

43. Ilyen keretek között egyértelműen jobban fel lehet mérni a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének (2) bekezdése szerinti kivétel távoli északi területekre történő kiterjesztésének környezeti hatásait, mint bírósági eljárásban. Ekképpen az érintett régiókat is pontosan meg lehetne határozni. A rendelkezés svéd értelmezése ugyanis jelentős nehézségekhez vezet a rendelkezés hatálya alá tartozó területek körülhatárolása során. Mely északi területek felelnek meg a tengerszint feletti 1500 m feletti régióknak?

44. Így a keresetindítási határidő korlátozó hatása nem csak a jogbiztonsággal összefüggő okokból szükséges, de célszerű is. Következésképpen el kell utasítani Svédországnak a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének (2) bekezdésére való hivatkozását.

d) Közbenső következtetés

45. Ezért Svédország a Malå és Pajala agglomerációk szennyvíztisztító telepeiről kibocsátott víz kémiai oxigénigénye tekintetében sem tett eleget a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. és 10. cikkéből eredő kötelezettségeinek.

[9] Láthatóan a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelvnek az Európai Gazdasági Térség államaira, különösen Norvégiára és Izlandra történő alkalmazása során sem látták indokoltnak, hogy a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének (2) bekezdése szerinti kivételt kiterjesszék a távoli északi agglomerációkra. Lásd az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás (HL 1994. L 1., 496. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 52. kötet, 3. o.) 74. cikkét és XX. mellékletének 13. pontját.

[10] A Norvég Királyság, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság Európai Unióhoz történő csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány (HL 1994. C 241., 175. o.) I. melléklete VIII. E. szakasza 4. pontjának d) (1) alpontja.

[11] Lásd: a Bizottság szolgálatainak „Evaluation of the Council Directive 91/271/EEC of 21 May 1991, concerning urban waste-water treatment” című munkadokumentuma (SWD(2019) 700, 167. o.).

3. Mockfjärd agglomeráció – rendszertelen mintavétel

46. Mockfjärd agglomeráció esetében a mintavételek eredményei megfelelnek a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének és I. mellékletének. 2018. január 11. és december 27. között ugyan 19 minta közül három túlzott mértékű biokémiai oxigénigényt, 17 minta közül egy pedig túlzott mértékű kémiai oxigénigényt mutatott.[12] Az I. melléklet 3. táblázata szerint azonban évi 17–28 minta esetén legfeljebb három meg nem felelő minta megengedett.

47. 2018. május 16. és október 18. között ugyanakkor egyáltalán nem került sor mintavételre. Ebből a Bizottság a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4., 10. és 15. cikkének megsértését vezeti le.

48. Ez a mintavételek között mutatkozó hézag összeegyeztethetetlen a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 15. cikkével és I. melléklete D. pontjának 3. alpontjával, mivel ezek értelmében rendszeres időközönként kell mintát venni. Az időközök azonban nem rendszeresek, ha az összes mintát egy hét hónapos időszak alatt veszik, míg öt hónap alatt egyetlen mintavételre sem kerül sor. Ez akkor is így van, ha a rendszerességet követelményét a minimálisan kötelező négy mintára korlátozzuk, amelyeket Mockfjärd agglomeráció esetében 2018-ban venni kellett.

49. A Bizottság azt az álláspontot képviseli, hogy ebből szükségképpen a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. és 10. cikke szerinti tisztítási előírások megsértése következik, mivel rendszeres mintavétel nélkül egy teljes évig nem rendelkezik az e követelmények teljesítésének megállapításához szükséges információkkal.

50. Ez az álláspont azonban nem meggyőző. Kifejtettem már, hogy a mintavétel nem a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. és 10. cikke betartásának feltétele, hanem az e rendelkezések tiszteletben tartásának vagy megsértésének alátámasztására szolgáló bizonyítási eszköz.[13] Ezzel magyarázható az is, hogy a Bíróság egy eljárásban egyetlen mintát elegendőnek tekintett ahhoz, hogy az érintett szennyvíztisztító telep teljesítményét elismerje.[14]

51. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 15. cikke és I. melléklete szerinti mintavételi program ugyanakkor lényeges valószínűsítő körülményt jelent annak értékelése során, hogy egy adott szennyvíztisztító telep megfelel-e a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. és 10. cikke szerinti követelményeknek. Ha egy telep mintái például bizonyos évszakokban külső körülmények, például az időjárás vagy nagy számú turista elszállásolása miatt rendszeresen átlépik a határértékeket, úgy ebből arra kellene következtetni, hogy a tisztítóteljesítmény nem felel meg a másodlagos kezeléssel szemben támasztott, az irányelv 4. és 10. cikke szerinti követelményeknek.

52. Az, hogy más időszakokban vett egyes minták megfelelnek a követelményeknek, nem lenne elegendő e valószínűsítő körülmény cáfolásához. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének tiszteletben tartásához nem elegendő ugyanis az, hogy egy telep bizonyos időpontokban vagy bizonyos időszakok alatt megfelelő tisztítást biztosít. A telepnek ehelyett – egyes meghatározott, rendkívül ritka kivételes helyzetek fenntartásával – *mindig* biztosítania

[12] A kereset 8. melléklete, 1133. o.

[13] A Bizottság kontra Portugália ügyre vonatkozó indítványom (C-557/14, EU:C:2016:119, 29–31. pont). Lásd még: 2017. szeptember 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet (C-320/15, EU:C:2017:678, 34. pont); Bobek főtanácsnok ezen Bizottság kontra Görögország ügyre vonatkozó indítványa (C-320/15, EU:C:2017:246, 57. pont).

[14] 2016. január 28-i Bizottság kontra Portugália ítélet (C-398/14, EU:C:2016:61, 39. pont).

kell a szennyvíz megfelelő tisztítását. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 10. cikke éppen ezért követeli meg, hogy a telepek kezelni tudják a terhelés évszakoktól függő változásait és a normálisnak tekinthető helyi időjárási helyzeteket.

53. Ennek megfelelően a Bíróság megállapította, hogy a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikkének megsértése áll fenn, amennyiben az érintett szennyvíztisztító telepek és gyűjtőrendszerek a túlfolyócsatornákon keresztül túl gyakran bocsátanak kezeletlen szennyvizet a vizekbe.[15] E kérdés szempontjából nem releváns, hogy vannak-e minták, amelyek más időpontok vonatkozásában megfelelő tisztítóteljesítményt mutatnak.

54. Ebből a szempontból a mintavételek közötti hézag arra utaló támpont, hogy Mockfjärd agglomeráció szennyvíztisztító telepe 2018. május és október között nem tett eleget a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. és 10. cikke követelményeinek. Az e követelmények megsértésére utaló további támpontot jelent, hogy Svédország a mintavételek közötti hézagot a szennyvíztisztító telepet érintő átépítési munkálatokkal magyarázza. Nem lenne meglepő, ha a telep tisztítóteljesítménye emiatt alacsonyabb mértékű lett volna.

55. A Bizottság ugyanakkor nem annak megállapítását kéri, hogy Mockfjärd agglomeráció szennyvíztisztító telepének teljesítménye 2018. május és október között elmaradt a követelményektől. Egy ilyen kérelem ugyan elképzelhető,[16] a jelen ügyben azonban elfogadhatatlan lenne, mivel ez az időszak nem képezte a nyilatkozattételre való felszólítás vagy az indokolással ellátott vélemény tárgyát.

56. A Bizottság kereseti kérelme nem is kellően tartós és általános gyakorlat, illetve általános és folyamatos kötelezettségszegés megállapítására[17] irányul. A kereseti kérelem ilyen értelmezése ugyan lehetséges lenne, a Bizottság érvelése azonban nyilvánvalóan nem arra irányul, hogy hosszabb időszak alatt fennálló kötelezettségszegést mutasson be. Ez abból is kitűnik, hogy a keresetlevél csak a 2018-as év adatait vizsgálja, anélkül hogy korábbi vagy későbbi időszakok adataira kitérne.

57. A kereseti kérelem sokkal inkább annak megállapítására irányul, hogy Mockfjärd agglomeráció szennyvíztisztító telepe főszabály szerint nem felel meg a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. és 10. cikke, valamint I. melléklete szerinti követelményeknek. A 15. cikk megsértése ebben az összefüggésben nem bír önálló jelentőséggel, hanem csupán a kötelezettségszegés alátámasztására szolgál.

58. Az ilyen kötelezettségszegés fennállását azonban a szóban forgó tagállamban az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor fennálló helyzet alapján kell megítélni.[18] Az EUMSZ 258. cikk második bekezdése szerint kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset egyébiránt csak akkor indítható, ha az érintett tagállam nem tett eleget a Bizottság indokolással ellátott véleményében foglaltaknak az abban meghatározott határidőn belül.[19]

[15] 2012. október 18-i Bizottság kontra Egyesült Királyság ítélet (C-301/10, EU:C:2012:633, 85., 86. és 93. pont); 2017. május 4-i Bizottság kontra Egyesült Királyság ítélet (C-502/15, nem tették közzé, EU:C:2017:334, 44–46. pont).

[16] A levegőminőségről lásd: 2011. május 10-i Bizottság kontra Svédország ítélet (C-479/10, nem tették közzé, EU:C:2011:287).

[17] Lásd ehhez: a Bizottság kontra Bulgária ügyre vonatkozó indítványom (C-488/15, EU:C:2016:862, 39. és azt követő pontok), valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

[18] 1997. december 16-i Bizottság kontra Olaszország ítélet (C-316/96, EU:C:1997:614, 14. pont); 2007. december 6-i Bizottság kontra Németország ítélet (C-456/05, EU:C:2007:755); 2019. július 29-i Bizottság kontra Ausztria (építőmérnökök, szabadalmi ügyvivők és állatorvosok) ítélet (C-209/18, EU:C:2019:632, 48. pont).

[19] 1992. március 31-i Bizottság kontra Olaszország ítélet (C-362/90, EU:C:1992:158, 9. pont); 2005. október 27-i Bizottság kontra Olaszország ítélet (C-525/03, EU:C:2005:648, 13. pont); 2006. május 18-i Bizottság kontra Spanyolország (vidra) ítélet (C-221/04, EU:C:2006:329, 22. és 23. pont).

59. A jelen ügyben tehát a 2019. január 8-án fennálló állapot a döntő.

60. A szennyvíztisztító telep ebben az időpontban fennálló teljesítményének megítélése szempontjából a mintavételek közötti hézag alatti teljesítményre történő következtetések csak valószínűsítő körülményt jelentenek, amelyet más valószínűsítő körülmények megcáfolnak.

61. 2019. január 8-án ugyanis a mintavételek közötti hézag vége óta, vagyis közel három hónap alatt a biokémiai oxigénigény tekintetében tizenegy minta állt rendelkezésre, amelyek mind megfeleltek a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. és 10. cikke követelményeinek.

62. A kémiai oxigénigény tekintetében a hézagot követően nyolc minta áll rendelkezésre, ezek közül egy (lényegesen) magasabb oxigénigényt mutat, a kémiai oxigénigényre vonatkozó értékek azonban a mintavételek közötti hézag előtt mindvégig megfeleltek a követelményeknek. Összesen 17 minta esetében az I. melléklet 3. táblázata szerint azonban akár három eltérés is megengedett lett volna.

63. A nem megfelelő tisztítóteljesítményre utaló további valószínűsítő körülmények hiányában ezek az eredmények elegendőek ahhoz, hogy cáfolják a Mockfjärd agglomeráció szennyvíztisztító telepének az indokolással ellátott véleményben megjelölt határidő lejártakor fennálló tisztítóteljesítményével kapcsolatos kétségeket. Sokkal inkább abból kell kiindulni, hogy a telep ebben az időpontban – talán az átépítési munkálatok következtében is [20] – megfelelt a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. és 15. cikke követelményeinek.

64. Ezért a keresetet Mockfjärd agglomeráció tekintetében el kell utasítani.

4. Robertsfors agglomeráció – biokémiai oxigénigény

65. Robertsfors agglomerációt illetően a helyzet hasonlónak tűnik, mint Mockfjärd agglomeráció esetében. 2018-ban először 24-ből tizenegy minta túlzottan magas biokémiai oxigénigényt mutatott, 2018. október 23. óta azonban mind a hat minta legalább 70%-os csökkenést mutatott, ami megfelelt a követelményeknek. [21] A Bizottság ugyanakkor azt is előadja, hogy 2018-ban lényegesen rosszabb volt a helyzet, mint még 2016-ban, 2016-ban a 24-ből csak hat minta mutatott túlzottan magas oxigénigényt. [22]

66. A telep teljesítményének romlására utaló e valószínűsítő körülmény azonban az összes említett körülményt figyelembe véve sem elegendő ahhoz, hogy abból az irányadó időpontban fennálló kötelezettségszegésre lehessen következtetni. Svédország ugyanis már az indokolással ellátott véleményre adott válaszban kifejtette, hogy a szennyvíztisztító telepen 2018-ban üzemzavarokra került sor, és intézkedéseket hoztak azok orvoslása érdekében. [23] Az utolsó hat minta értékei ezért arra utaló valószínűsítő körülményt jelentenek, hogy a telep ezen intézkedések következtében 2019. január 8-án megfelelő tisztítóteljesítményt mutatott.

67. Ezért a keresetet Robertsfors agglomeráció tekintetében is el kell utasítani.

[20] Lásd: a Dala Vatten och Avfall AB 2018. december 21-i levele, a kereset 10. melléklete, 1175. o.

[21] A kereset 10. melléklete, 1131. o.

[22] A kereset 7. melléklete, 937. o.

[23] Lásd: a kereset 10. melléklete, 1085. és 1086., valamint 1173. o.

5. Tänndalen agglomeráció – biokémiai oxigénigény

68. Tänndalen agglomeráció esetében 2018-ban 35-ből hat minta túlzott mértékű biokémiai oxigénigényt mutatott, noha csak a határértékek négy túllépése lett volna megengedett.

69. Minden nem megfelelő eredmény a február vége és április közepe közötti időszakból származik. Az ezt követő, december végéig vett 21 minta ezzel szemben igen alacsony oxigénigényt mutat.[24] Ebből a telep teljesítményének javulására lehetne következtetni.

70. Aggályos azonban, hogy a 2016-ra vonatkozó minták hasonló alakulást mutatnak, vagyis január és április között négy minta túlzott oxigénigényt, ezt követően pedig a minták igen alacsony oxigénigényt mutatnak. Ezt megerősíti az illetékes települési önkormányzat egy, a Bizottság által hivatkozott 2018. december 20-i levele. Ebből kitűnik, hogy a 2018-ban hozott megerősítő intézkedések nem voltak elegendőek ahhoz, hogy a fő terhelési időszakban *(högbelastningssäsong)* megfeleljenek a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv követelményeinek.[25]

71. Svédország ugyanakkor az ellenkérelemmel 2019. májusig terjedő további mintavételi adatokat nyújtott be, amelyek már nem mutatnak túlzott biokémiai oxigénigényt.

72. A Bizottság ezzel szemben ugyan arra hivatkozik, hogy ezek az adatok (szinte mind) az indokolással ellátott véleményben megjelölt, 2019. január 8-i határidő lejártát követő időszakból származnak és ezért a kifogás elbírálása szempontjából nem relevánsak. Ezzel azonban a Bizottság figyelmen kívül hagyja, hogy az irányadó időpontot követően gyűjtött adatokból is lehet a szennyvíztisztító telep ezen időpontban fennálló teljesítményére következtetni.[26] Ha az év első hónapjaira eső fő terhelési időszakban ismét a határértékek túllépésére került volna sor, arra kellett volna ugyanis következtetni, hogy a telep továbbra sem megfelelő. A határértékek ilyen túllépése nélkül ezzel szemben abból kell kiindulni, hogy a telep az irányadó időpontban a korábbi évekkel ellentétben megfelelt a követelményeknek, valószínűleg az időközben meghozott megerősítő intézkedések következtében.

73. Következésképpen a keresetet Tänndalen agglomeráció tekintetében is el kell utasítani.

6. Töreboda agglomeráció – biokémiai oxigénigény

74. Végül a felek között vitás, hogy Töreboda agglomeráció szennyvíztisztító telepe megfelelően csökkenti-e a kivezetett szennyvíz biokémiai oxigénigényét.

75. Svédország az indokolással ellátott véleményre adott válaszában a 2017. november 8. és 2018. november 6. közötti időszak vonatkozásában 50 mintavételt közölt.[27] Noha Svédország a viszonválasszal 2018. novemberre és decemberre vonatkozó további adatokat nyújtott be,[28] a Bíróság eljárási szabályzata 128. cikkének (1) bekezdésével ellentétes módon e késedelmet semmilyen módon nem indokolta. Ennélfogva ez a bizonyíték elfogadhatatlan.[29]

[24] A kereset 10. melléklete, 1115. o.

[25] A kereset 10. melléklete, 1167. és 1168. o.

[26] Lásd: 2016. március 10-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet (C-38/15, nem tették közzé, EU:C:2016:156, 45. pont).

[27] A kereset 10. melléklete, 1150. o.

[28] A viszonválasz 4. melléklete.

[29] 2016. november 10-i Bizottság kontra Görögország ítélet (C-504/14, EU:C:2016:847, 86. pont), valamint ebben az értelemben: 2005. április 14-i Gaki-Kakouri kontra Bíróság ítélet (C-243/04 P, nem tették közzé, EU:C:2005:238, 33. pont).

76. A felek között vitás, hogy az év első felében bekövetkezett négy eltérés azt mutatja-e, hogy a szennyvíztisztító telep nem elegendő mértékben csökkenti a biokémiai oxigénigényt. Végső soron azonban nem ez a döntő.

77. Az indokolással ellátott véleményre adott választ követően ugyanis a szennyvíztisztító telep biológiai tisztító szakaszát 2018 első felében átépítették.[30] Mivel ez a szakasz alkotja a másodlagos kezelés lényegét,[31] ez az átépítés indokolja, hogy a biokémiai oxigénigény az év második felében miért jelentősen alacsonyabb, mint az év első felében, és hogy a későbbi minták eredményei miért múlják felül egyértelműen az irányelv követelményeit.

78. A második félév megfelelő időben benyújtott adataiból ezért arra lehet következtetni, hogy a telep az irányadó időpontban, 2019. január 8-án megfelelt a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. és 10. cikke követelményeinek. Ennyiben tehát a keresetet Töreboda agglomeráció tekintetében el kell utasítani.

79. Amennyiben a Bíróság mégis foglalkozni kíván a 2018 első félévére vonatkozó adatokkal, emlékeztetni kell arra, hogy a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 4. cikke és I. mellékletének 1. táblázata szerint a biokémiai oxigénigény legfeljebb 25 mg/l oxigént tehet ki, vagy azt a szennyvíztisztító telep befolyásának terheltségéhez képest legalább 70%-kal csökkenteni kell. A táblázat címe rögzíti, hogy vagy a koncentrációra, vagy a százalékos csökkenésre vonatkozó értékeket kell alkalmazni.

80. A Bizottság ugyan hangsúlyozza, hogy 18 minta 25 mg/l oxigént meghaladó oxigénigényt mutat, e minták közül kilenc esetében azonban az oxigénigény a befolyás terheltségéhez képest legalább 70%-kal csökkent. E minták tehát megfeleltek a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv I. melléklete 1. táblázata követelményeinek.

81. A fennmaradó kilenc minta esetében ezzel szemben nem határozták meg az oxigénigény csökkenésének százalékos mértékét. E minták tehát nem felelnek meg a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv I. melléklete 1. táblázatának. A 3. táblázat szerint évi 41–53 minta esetében legfeljebb öt nem megfelelő minta megengedett.

82. Svédország azonban azt az álláspontot képviseli, hogy csak azt a 23 mintát kell figyelembe venni, amelyek esetében meghatározták az oxigénigény csökkenésének százalékos mértékét. E minták között csak egy nem megfelelő minta található, ilyen számú minta esetében azonban akár három nem megfelelő minta is megengedett lenne.

83. Mivel a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv I. melléklete 2. táblázatának címe szerint *vagy* a koncentrációra, *vagy* a százalékos csökkenésre vonatkozó értékeket kell alkalmazni, a svéd álláspontot lehetne a második értékelési mérce választásaként értelmezni. Ha a mintákat azonban a 4. cikk tiszteletben tartására vonatkozó bizonyítéknak tekintjük, akkor az előírásoktól való kilenc dokumentált eltérést nem lehet figyelmen kívül hagyni. Ezek ezért a 2018 első félévében fennálló kötelezettségszegésre utaló valószínűsítő körülmények.

84. A Bizottság egyébiránt megalapozottan kifogásolja, hogy ezeket az adatokat nem kellő rendszerességgel gyűjtötték, mivel a jelen eljárásban megengedett módon benyújtott adatok[32] többek között 2018. novemberre és decemberre nem terjednek ki.

[30] A kereset 10. melléklete, 991. o.

[31] Lásd a másodlagos kezelés fogalmának meghatározását a 3. lábjegyzetben hivatkozott munkadokumentumban (6. o.).

[32] A késedelmesen benyújtott adatokról, amelyek kiküszöbölnék ezt a hézagot, lásd a 75. pontot.

85. Ezek a szempontok azonban nem kérdőjelezik meg a szennyvíztisztító telep 2019. január 8-án fennálló teljesítményének megítélését, mivel azt – amint azt a 77. és 78. pontban már megállapítottam – 2018 második félévére vonatkozó, megfelelő időben benyújtott mérési eredmények igazolják, és az első félév rosszabb eredményei az átépítési munkálatokra vezethetők vissza.

86. Töreboda agglomeráció tekintetében ezért a jelen eljárásban nem állapítható meg, hogy a szennyvíztisztító telep az irányadó időpontban, 2019. január 8-án nem megfelelő mértékben csökkentette a biokémiai oxigénigényt.

7. Közbenső következtetés

87. Így Svédország – mivel nem biztosította, hogy a Lycksele, Malå és Pajala agglomerációkból származó települési szennyvizet a kibocsátás előtt másodlagos kezelésnek vagy egy ezzel egyenértékű kezelésnek vessék alá – nem teljesítette a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 10. cikkével összefüggésben értelmezett 4. cikkéből eredő kötelezettségeit.

88. E jogalapot ezen túlmenően el kell utasítani.

B. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 5. cikke – a nitrogén mennyiségének csökkentése

89. Borås, Skoghall, Habo és Töreboda agglomerációk tekintetében a Bizottság a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 5., 10. és 15. cikke szerinti szigorúbb kezelésre vonatkozó kötelezettség megsértését kifogásolja.

90. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 5. cikkének (2) bekezdése értelmében az illetékes hatóságok kötelesek megtenni a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a gyűjtőrendszerekbe vezetett települési szennyvizet érzékeny területekre való kibocsátásuk előtt az irányelv 4. cikkében leírtnál szigorúbb követelményeket kielégítő tisztításnak vessék alá, legkésőbb 1998. december 31-ig, a 10 000 LE-nél nagyobb agglomerációk minden kibocsátott vize esetében.

91. Hogy az ilyen érzékeny területekre történő kibocsátások szigorúbb kezelése milyen szabályok alá tartozik, hivatkozási láncból derül ki: a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 5. cikkének (3) bekezdése utal az I. melléklet B. pontjára. E pont 3. alpontja pedig az e melléklet 2. táblázatában szereplő előírásokra utal.

92. Svédország a norvég határ és Norrtälje település között elhelyezkedő parti vizeket tekintette az eutrofizációra vagy az eutrofizáció veszélyére a nitrogénkibocsátás miatt érzékenynek. Az érintett agglomerációk közvetetten e vizekbe vezetik be a szennyvizüket. Ezért a szennyvízkezelés során csökkenteniük kell a nitrogéntartalmat.

93. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv I. melléklete D. pontjának 4. c) alpontja és 2. táblázata a nitrogén vonatkozásában vagy olyan csökkentést követel meg, amely a 10 000 és 100 000 LE közötti agglomerációk esetében 15 mg/l, illetve a nagyobb agglomerációk esetében 10 mg/l éves középérték elérését teszi lehetővé, vagy 70–80% közötti minimális százalékos csökkenést.

94. A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 10. cikke egyebekben arra kötelezi a tagállamokat, hogy az 5. cikk követelményeinek kielégítése érdekében is épített települési szennyvíztisztító telepeket úgy tervezzék és építsék meg, működtessék és tartsák karban, hogy azok minden normálisnak tekinthető helyi időjárási helyzetben megfelelő teljesítményt biztosítsanak.

1. Borås agglomeráció

95. Borås agglomeráció szennyvizét először a Gässlösa szennyvíztisztító telep kezelte, ezt azonban 2018. május 28-tól a Sobacken szennyvíztisztító telep váltotta fel. Ez utóbbi 100 000 LE-t meghaladó kapacitással bír, ezért 10 mg/l nitrogén alatti értéket vagy 70–80% közötti minimális százalékos csökkenést kell elérnie.

96. Az átállás miatt Svédország nem tudott az indokolással ellátott véleményre adott válasszal már az erre a telepre vonatkozó éves középértéket közölni. Svédország ehelyett mindkét telepre vonatkozóan egy 18 mg/l nitrogént kitevő éves középértéket, vagyis túllépést közölt. [33]

97. Az ellenkérelemmel azonban Svédország 2019. szeptember 5-ig terjedő további mintavételi adatokat nyújtott be, amelyek a Sobacken telep vonatkozásában 9 mg/l éves középértéket és átlagosan 70%-os nitrogéncsökkenést mutatnak. [34]

98. Ezekből az adatokból a Tänndalen agglomeráció adataival összefüggésben megfogalmazott megfontolások [35] alapján arra lehet következtetni, hogy a Sobacken szennyvíztisztító telep az irányadó időpontban, vagyis 2019. január 8-án eleget tett a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 5. és 10. cikke szerinti követelményeknek.

99. E következtetés mellett szól egyébiránt az a megfontolás is, hogy bizonyos időbe telhet, amíg egy újonnan létesített szennyvíztisztító telepet optimálisan üzemeltetnek. A benyújtott adatok ennek megfelelően először jelentősen magasabb értékeket mutatnak, ezek azonban később lényegesen javulnak és viszonylag stabilak maradnak.

100. Következésképpen a keresetet Borås agglomeráció tekintetében el kell utasítani.

2. Skoghall agglomeráció

101. Skoghall agglomeráció két szennyvíztisztító teleppel rendelkezik, ezek a Sättersviken telep 5457 LE-vel és a Hammarö telep 15 000 LE-vel. Az eljárás felei egyetértenek abban, hogy mindkét telepnek a 10 000 és 100 000 LE közötti agglomerációk telepeire vonatkozó határértéket – vagyis a legfeljebb 15 mg/l nitrogén értéket vagy 70–80%-os nitrogéncsökkenést – kell betartania. Ez a megközelítés helytálló, mivel a nagy településekkel szemben támasztott követelményeket meg lehetne kerülni úgy, hogy a szennyvizet több kis szennyvízkezelő telepen osztják szét.

[33] A kereset 10. melléklete, 1153. o.

[34] B.15. melléklet.

[35] Lásd a fenti 71. és 64. pontot.

102. Az indokolással ellátott véleményre adott válaszában Svédország azonban a Sättersviken telepet illetően a 2017. november 9. és 2018. november 6. közötti időszakra 17 mg/l éves átlagértéket adott meg.[36] Ezért a Bizottság a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 5. és 10. cikkének megsértéséből indul ki.

103. Az ellenkérelemmel Svédország előadja, hogy e szennyvíztisztító telep üzemeltetése során problémák léptek fel, ezeket azonban orvosolták. E tagállam ezenkívül további mérési eredményeket nyújtott be, így a 2018. április 6. és 2019. május 15. közötti időszak vonatkozásában 12 mg/l nitrogén éves átlagérték és 73%-os átlagos nitrogéncsökkenés igazolt.[37]

104. Ebből az érvelésből az új adatokkal együtt, a Tänndalen agglomeráció adataival összefüggésben megfogalmazott megfontolások[38] alapján arra lehet következtetni, hogy Skoghall agglomeráció Sättersviken szennyvíztisztító telepe az irányadó időpontban, vagyis 2019. január 8 -án eleget tett a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 5. és 10. cikke szerinti követelményeknek.

105. A keresetet ezért e tekintetben el kell utasítani.

3. Habo agglomeráció

106. Habo agglomeráció szennyvíztisztító telepe 17 000 LE kapacitással rendelkezik. A telep nem rendelkezik a szennyvízben található nitrogén csökkentésére szolgáló külön berendezéssel, ezért csak körülbelül 30%-ot távolít el, ami 40 mg/l éves átlagértékhez vezet. Svédország azonban arra hivatkozik, hogy a vizekbe vezetett nitrogéntartalom a folyókban és tavakban természetes folyamatok révén 87%-kal csökken. Ez a csökkenés egy tudományosan elismert modellből következik. Így a szennyvíztisztító telep általi csökkentéssel együtt az eredetileg a szennyvízben található nitrogén 91%-a eltávolításra kerül, mielőtt a víz az érzékeny parti vizeket elérné.[39]

107. Ennek a telepnek kapacitása alapján a 15 mg/l nitrogén határértéket vagy 70–80%-os nitrogéncsökkenést kell elérnie. A csökkenés értékelése során a Bíróság már elismerte, hogy a természetes csökkenés figyelembevételre kerül.[40] A Bizottság azonban azt követeli, hogy e csökkenés hatékonyságát aktuális mérési adatokkal támasszák alá. Ez a kifogás érthető, mivel a Bizottság csak aktuális mérési adatok alapján tudja a modellt felülvizsgálni.

108. Svédország védekezése nem teljesen mentes az ellentmondásoktól. Állítása szerint egyrészről nem megvalósítható, hogy Svédország valamennyi nitrogénnel terhelt vizében folyamatosan mérjék a nitrogénbevezetéseket és kivezetéseket.[41] Másrészről mégis végeztek újabb méréseket a modell megerősítése és kalibrálása érdekében.[42] Ezek az adatok az interneten szabadon elérhetőek.[43]

[36] A kereset 10. melléklete, 1145. o.

[37] B.16. melléklet.

[38] Lásd a fenti 71. és 64. pontot.

[39] A kereset 10. melléklete, 1139. és 1140. o.

[40] 2009. október 6-i Bizottság kontra Svédország ítélet (C-438/07, EU:C:2009:613, 101. és 104. pont).

[41] Az ellenkérelem 21. pontja.

[42] Az ellenkérelem 29. pontja.

[43] Svédország a miljodata.slu.se/mvm/ webhelyre hivatkozik.

109. Ezzel az érvvel szemben a Bizottság arra hivatkozik, hogy Svédország nem nyújtotta be a kért adatokat. Ezt a kifogást nem lehet eleve elutasítani, mivel az eljárási szabályzat 124. cikke (1) bekezdésének d) pontja szerint az ellenkérelemnek tartalmaznia kell a bizonyítékok és a felajánlott bizonyítékok megjelölését. Ezért a jogi érvelést alátámasztó adatokat, tehát a bizonyítékokat általában a beadvánnyal együtt be kell nyújtani a Bírósághoz.

110. Ugyanakkor a Bizottság sem a bírósági eljárásban, sem az indokolással ellátott véleményben nem jelölte meg pontosan, hogy mely mérési adatokra lenne szüksége ahhoz, hogy a modellt a természetes nitrogéncsökkenés tekintetében felül tudja vizsgálni. Ezért Svédország nem tudta pontosan ezeket az adatokat benyújtani. Az interneten elérhető adatokra való hivatkozás ezért inkább felajánlott bizonyítéknak tekintendő, amelynek alapján a Bizottság pontosíthatta volna a modell alkalmazásával szemben emelt kifogásait.

111. Ehhez azonban a Bizottságnak tartalmilag foglalkoznia kellett volna az interneten elérhető adatokkal. Amennyiben az adatok vizsgálata nagyon időigényes lett volna, szükség esetén határidő-hosszabbítást vagy az eljárás felfüggesztését kellett volna kérnie.

112. Ezek egyike sem történt meg.

113. Ezért el kell utasítani a Bizottság azon kifogását, amely szerint Svédország nem nyújtotta be a felülvizsgálathoz szükséges mérési adatokat. Így a kereset Habo agglomeráció tekintetében is megalapozatlan.

4. Töreboda agglomeráció

114. Töreboda agglomeráció szennyvíztisztító telepének – 35 500 LE-t kitevő kapacitása alapján – szintén a 15 mg/l nitrogén határértéket vagy 70–80%-os nitrogéncsökkenést kell elérnie.

115. Az indokolással ellátott véleményre adott válasz szerint a telep nem rendelkezik a szennyvízben található nitrogén csökkentésére szolgáló külön berendezéssel, ezért csak körülbelül 43%-ot távolított el. Svédország azonban további 50%-kal történő természetes csökkenésre hivatkozott, amely folytán a szennyvíz nitrogéntartalma összesen 71%-kal csökken, mielőtt az érzékeny parti vizeket elérné.[44] A Habo agglomeráció vonatkozásában a fentiekben kifejtett megfontolások alapján ezek az értékek elegendőek a nitrogén megfelelő mértékű csökkentésének alátámasztására.

116. Az ellenkérelemmel Svédország benyújtotta továbbá a nitrogéncsökkentésre vonatkozó, 2019. január 4. és december 30. között vett minták eredményeit. Eszerint a telep 2019-ben a természetes csökkenés figyelembevétele nélkül is 14 mg/l átlagértéket és 73%-os átlagos csökkentést ért el, valószínűleg a 2018 első félévében történt átépítések következtében.[45] Ezek az értékek még inkább alátámasztják, hogy Töreboda agglomeráció szennyvíztisztító telepe az irányadó időpontban megfelelő mértékben csökkentette a szennyvíz nitrogénterhelését.

117. Ezért megalapozatlan az a kifogás, amely szerint Svédország Töreboda agglomeráció tekintetében megsértette a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv 5., 10. és 15. cikkét.

[44] A kereset 10. melléklete, 1149. és 1150. o.

[45] Lásd a fenti 77. pontot.

5. Közbenső következtetés

118. Következésképpen a második jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

C. Az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése – lojális együttműködés

119. A Bizottság végül arra hivatkozik, hogy Svédország megsértette az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése szerinti lojális együttműködési kötelezettségét, mivel Habo és Töreboda agglomeráció vonatkozásában a pert megelőző eljárásban nem nyújtott be minden szükséges adatot. A Bizottság szerint Svédország nem közölte a Bizottsággal különösen azokat az információkat, amelyek szükségesek a Svédország által a természetes nitrogéncsökkenés jelentőségére és az irányelvben foglalt, a nitrogén eltávolítására vonatkozó követelmények ezen úton való teljesítésére vonatkozóan tett állítások értékeléséhez.

120. Az EUMSZ 258. cikk alapján indított kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárásban ugyan a Bizottság feladata az állítólagos kötelezettségszegés fennállásának bizonyítása. A Bíróság előtt tehát a Bizottságnak kell előadnia – bármilyen vélelemre való hivatkozás nélkül – a kötelezettségszegés fennállásának vizsgálatához szükséges tényeket. Az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése alapján a tagállamok azonban kötelesek elősegíteni a Bizottság feladatainak teljesítését, amely az EUSZ 17. cikk (1) bekezdése szerint különösen azt jelenti, hogy a Bizottság gondoskodik az EUM-Szerződés rendelkezéseinek és az az alapján az intézmények által hozott rendelkezések alkalmazásáról. Tekintetbe kell venni különösen azt a tényt, hogy a valamely irányelv tényleges végrehajtásának biztosítására irányuló nemzeti rendelkezések helyes gyakorlati alkalmazásának ellenőrzése során a Bizottság, amely e tárgyban nem rendelkezik saját vizsgálati jogkörrel, nagymértékben függ az esetleges panaszosoktól vagy az érintett tagállamtól kapott információktól. Ebből különösen az következik, hogy amikor a Bizottság az alperes tagállam területén felmerült tényekkel kapcsolatban elegendő bizonyítékra hivatkozott, ezt követően már a tagállam feladata, hogy érdemben és részletesen vitassa az ekképpen előterjesztett adatokat, valamint az azokból eredő következtetéseket.[46]

121. Az indokolással ellátott véleményben a Bizottság kifejtette, hogy Svédország nem tett eleget ennek a kötelezettségnek, mivel nem nyújtott be a szennyvíztisztító telepekről távozó víz és az érzékeny parti vizek közötti nitrogéncsökkenésre vonatkozó, újabb mérési eredményeket.[47] Amint azt már megállapítottam,[48] ez a követelés érthető, mivel valamely modellszámítás csak a tényleges mérési adatok alapján vizsgálható felül.

122. Erre Svédország különösen a Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (svéd meteorológiai és hidrológiai intézet, a továbbiakban: SMHI) egy állásfoglalásával válaszolt.[49] Az SMHI e tekintetben kifejezetten megállapítja, hogy ugyan felhasználtak a vizek nitrogéntartalmára vonatkozó újabb mérési eredményeket, ezek azonban az SMHI honlapján nem elérhetőek, mivel egy másik intézmény adatbázisából származnak.[50]

[46] 2005. április 26-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-494/01, EU:C:2005:250, 41–44. pont); 2012. október 18-i Bizottság kontra Egyesült Királyság ítélet (C-301/10, EU:C:2012:633, 70–72. pont).

[47] Habo agglomerációhoz lásd a 95. pontot, Töreboda agglomerációhoz pedig a 122. pontot (a kereset 9. melléklete, 1149., valamint 1152. és 1153. o.).

[48] Lásd a fenti 107. pontot.

[49] A kereset 10. melléklete, 1349. és azt követő oldalak.

[50] A kereset 10. melléklete, 1350. o.

123. Ezzel a nem teljes körű tájékoztatással Svédország megsértette a lojális együttműködés elvét és akadályozta a jelen eljárást. Noha a Bizottság kifogásolta az adatok hiányát, az SMHI nem közölt ilyen adatokat, és nem is jelölte meg az újabb adatok forrását vagy azt, hogy azok az interneten hol találhatók meg. Ez a mulasztás annál is inkább súlyos, mivel a vonatkozó adatokat – amint azt az ellenkérelem mutatja – könnyen meg lehetett volna megadni. Ezenkívül megfelelt volna a helyes tudományos gyakorlatnak, hogy megjelöljék a felhasznált adatok nyilvánosan hozzáférhető forrását. Ennek alapján a Bizottság egyértelműen jobban össze tudta volna állítani a jelen keresetet, sőt, talán a Habo és Töreboda agglomerációkra vonatkozó kifogásoktól is eltekintett volna.

124. Mivel ezek az adatok ilyen jelentősek lettek volna, ugyan az is a lojális együttműködés elvének felelt volna meg, ha a Bizottság még egyszer, legalább informálisan kéri a mérési eredmények megküldését. Ugyanakkor a Bizottság nem tudhatta, hogy azokhoz ilyen könnyen hozzá lehetett volna férni. Ezért a Bizottság részéről a további kérés hiánya nem zárja ki annak megállapítását, hogy Svédország megsértette a lojális együttműködés elvét.

125. Így Svédország – mivel a pert megelőző eljárás során nem közölte a Bizottsággal azokat az információkat, amelyek szükségesek lettek volna annak értékeléséhez, hogy Habo és Töreboda agglomerációk szennyvízkezelő telepei megfelelnek-e a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv követelményeinek – nem teljesítette az EUSZ 4. cikk (3) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

V. Költségek

126. Az eljárási szabályzat 138. cikkének (3) bekezdése értelmében – a jelen ügybelihez hasonló – részleges pernyertesség esetén mindegyik fél maga viseli saját költségeit.

VI. Végkövetkeztetés

127. Azt javaslom tehát a Bíróságnak, hogy a következőképpen határozzon:

1) A Svéd Királyság – mivel nem biztosította, hogy a Lycksele, Malå és Pajala agglomerációkból származó települési szennyvizet a kibocsátás előtt másodlagos kezelésnek vagy egy ezzel egyenértékű kezelésnek vessék alá – nem teljesítette a települési szennyvíz kezeléséről szóló 91/271/EGK irányelv 10. cikkével összefüggésben értelmezett 4. cikkéből eredő kötelezettségeit.

2) A Svéd Királyság – mivel a pert megelőző eljárás során nem közölte az Európai Bizottsággal azokat az információkat, amelyek szükségesek lettek volna annak értékeléséhez, hogy Habo és Töreboda agglomerációk szennyvízkezelő telepei megfelelnek-e a 91/271 irányelv követelményeinek – nem teljesítette az EUSZ 4. cikk (3) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

3) A Bíróság a keresetet az ezt meghaladó részében elutasítja.

4) Az Európai Bizottság és a Svéd Királyság maga viseli saját költségeit.